

บทคัดย่อ

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความ
สมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร

ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากการแพร่ระบาดของโรคเอดส์
กรณีศึกษาจากผู้ป่วยเอดส์ในจังหวัดเชียงใหม่

โดย

นางสาวดุขฎิ หางหงษ์

ตุลาคม 2542

ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ปัญญาวัตติ
ภาควิชา/คณะ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาถึงผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและ
สังคมจากการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ในจังหวัดเชียงใหม่ ปีงบประมาณ 2541 โดยใช้ตัวอย่าง
จำนวน 150 ราย จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling)
จากประชากรผู้ป่วยเอดส์จาก 5 อาชีพ ได้แก่ 1.) เกษตรกร 2.) รับจ้าง/กรรมกร 3.) ค้าขาย/
ธุรกิจส่วนตัว 4.) รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และ 5.) แม่บ้าน

การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นการศึกษาวเคราะห์ถึงองค์ประกอบของต้นทุนที่เกิดขึ้น
จากการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ซึ่งประกอบไปด้วย 1.) ต้นทุนทางตรง ที่เกิดจากการรักษา
พยาบาลผู้ป่วยโรคเอดส์ 2.) ต้นทุนทางอ้อม เป็นต้นทุนที่ไม่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาลแต่ได้
เกิดขึ้นเนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ได้แก่ งบประมาณในการป้องกัน และควบคุมโรค
เอดส์ รายได้ที่สูญเสียจากการหยุดงานเนื่องจากป่วย ค่าใช้จ่ายทางด้านค่าพาหนะ และอาหารใน
การไปโรงพยาบาลของผู้ป่วยและญาติ เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ยังได้
ศึกษาถึงการสูญเสียรายได้ในอนาคตของผู้ป่วยถ้าไม่ป่วยและเสียชีวิตก่อนวัยเกษียณอายุงานใน
แต่ละอาชีพตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในครอบครัวผู้ป่วยโรคเอดส์โดยมีผลที่ได้จากการ
ศึกษาดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างคือผู้ป่วยติดเชื้อที่มีอาการ (ระยะที่ 1) จำนวน 68 ราย และ
ผู้ป่วยเอดส์ (ระยะที่ 2) จำนวน 82 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.33 และ 54.67 ของกลุ่มตัวอย่าง ตาม

ลำดับ โดยเป็นเพศชาย 71 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.7 เพศหญิง 79 ราย คิดเป็นร้อยละ 52.7 ผู้ป่วยส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงานที่มีอายุในช่วง 30-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.33 ผู้ป่วยส่วนใหญ่จะมีสถานภาพที่แต่งงานแล้วเป็นหัวหน้าครอบครัว และมีบุตรที่ต้องรับผิดชอบอย่างน้อยหนึ่งคน จำนวนต้นทุนทางตรงที่เกิดจากการป่วยด้วยโรคเอดส์ของผู้ป่วยติดเชื้อที่มีอาการเท่ากับ 13,994.81 บาท/ราย/ปี (แผนกผู้ป่วยนอก 7,445.54 บาท, แผนกผู้ป่วยใน 6,549.27 บาท) และผู้ป่วยเอดส์เท่ากับ 49,874.38 บาท/ราย/ปี (แผนกผู้ป่วยนอก 11,740.56 บาท, แผนกผู้ป่วยใน 38,133.82 บาท) ต้นทุนทางอ้อมของผู้ป่วยติดเชื้อที่มีอาการเท่ากับ 11,152.68 บาท/ราย/ปี (แผนกผู้ป่วยนอก 7,412.54 บาท, แผนกผู้ป่วยใน 3,740.14 บาท) ต้นทุนทางอ้อมของผู้ป่วยเอดส์เท่ากับ 28,013.95 บาท/ราย/ปี (แผนกผู้ป่วยนอก 9,763.53 บาท, แผนกผู้ป่วยใน 18,250.42 บาท) รวมต้นทุนของการป่วยด้วยโรคเอดส์ของผู้ป่วยติดเชื้อที่มีอาการเท่ากับ 25,147.49 บาท/ราย/ปี และต้นทุนรวมของผู้ป่วยเอดส์เท่ากับ 77,888.33 บาท/ราย/ปี ในปีงบประมาณ 2541 หน่วยงานสาธารณสุขในจังหวัดเชียงใหม่ได้จัดสรรงบประมาณในการซื้อยาและเวชภัณฑ์สำหรับรักษาผู้ป่วยโรคเอดส์เป็นจำนวน 41,660,248.00 บาท และมีการใช้เงินงบประมาณสำหรับการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ 13,292,000.00 บาท นอกจากนั้นแล้วหน่วยงานประชาสัมพันธ์จังหวัดเชียงใหม่ได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ป่วยเอดส์ และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ 15,166,000.00 บาท

ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การสูญเสียรายได้ที่พึงจะได้รับของผู้ป่วยโรคเอดส์ ซึ่งไม่สามารถทำงานได้และต้องเสียชีวิตก่อนเวลาอันควร ผลการคำนวณรายได้ที่สูญเสีย (current value) ในช่วงอายุก่อนวัยเกษียณของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ที่มีอาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัวจะมีการสูญเสียมากที่สุด 4,890,000.75 บาทในเวลา 30.5 ปี รองลงมาได้แก่ ผู้ป่วยที่มีอาชีพ รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ 2,502,450.00 บาทในเวลา 18.5 ปี เกษตรกร 2,021,586.00 บาท ในเวลา 29.5 ปี รับจ้าง/กรรมกร 1,871,345.00 บาท ในเวลา 29.5 ปี และแม่บ้าน 668,100.00 บาท ในเวลา 30.5 ปี

นอกจากนั้นแล้วการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นในครอบครัวผู้ป่วยคือ 1) ขาดหัวหน้าครอบครัว 2) ครอบครัวมีรายได้ลดลง 3) ครอบครัวมีหนี้สินเพิ่มขึ้น 4) ปัญหาทางด้านการศึกษาของบุตร 5) ปัญหาการถูกรังเกียจจากชุมชน และ 6) เพิ่มภาระให้กับสมาชิกในครอบครัว ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านี้จะสามารถพัฒนากลายเป็นปัญหาดังคมในอนาคตต่อไป ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคมส่วนรวมจากการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ได้แก่ 1) รัฐต้องใช้เงินมากขึ้นในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ป่วยโรคเอดส์และผู้ที่ได้รับผลกระทบ

ของสังคมในอนาคตต่อไป ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคมส่วนรวมจากการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ได้แก่ 1) รัฐต้องใช้จ่ายเงินมากขึ้นในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ป่วยโรคเอดส์และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ 2) การเพิ่มขึ้นของจำนวนเด็กกำพร้าที่พ่อแม่ป่วยและเสียชีวิตลงด้วยโรคเอดส์ 3) การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโรคจากผู้ป่วยโรคเอดส์ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วย ครอบครัวและสังคมเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นผลกระทบทางสังคมที่ได้เกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดของโรคเอดส์.

ABSTRACT

Abstract of thesis submitted to the Graduate School of Maejo University in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Science in Agricultural Economics

THE SOCIO-ECONOMIC IMPACTS OF AIDS EPIDEMIC : A CASE STUDY
FROM AIDS SUFFERERS IN CHIANGMAI PROVINCE, THAILAND

By

DUSSADEE HANG-HONG

OCTOBER 1999

Chairman : Assistant Professor Dr. Varaporn Punyawadee

Department/Faculty : Department of Agricultural Economics and Cooperatives,
Faculty of Agricultural Business

This study was conducted to find out socio-economic impacts of AIDS epidemic in Chiangmai province in the fiscal year 1998 by using 150 samples of AIDS-infected people of five occupations selected by the Multi-Stage Random Sampling : 1) farmers, 2) laborers/unskilled workers, 3) merchants/private business owners, 4) government employees/private employees, and 5) housewives.

This study also analyzed the costs arising from AIDS epidemic, consisting of 1) direct costs for medication of AIDS-infected individuals, and 2) indirect costs irrelevant to medication such as AIDS prevention and control budget, loss of income due to sickness, and food and transportation expenses. Future loss of income to be earned by AIDS-infected people and problems faced by their families were also studied.

The results revealed that 68 samples (45.33%) were at the stage of symptomatic HIV+ and 82 samples (54.67%). AIDS or full blown AIDS: 71 samples

were male and 79 (52.7%) female. Most of them were in their working ages (70% married, we 10% of the families are had at least 1 child). The annual direct cost for medication of symptomatic HIV+ was 1,994.81 Baht per person (1,445.54 Baht for outpatients and 6,549.24 Baht for inpatients) and that of full blown AIDS was 49,874.38 Baht per person (11,740 Baht for outpatients and 38,134.38 Baht for inpatients). Indirect cost of symptomatic HIV+ was 152.68 Baht per person per year (7,412.54 Baht for outpatients and 3,740.14 Baht for inpatients) and that of full blown AIDS was 28,013.95 Baht (9,763.53 Baht for outpatients and 18,250.42 Baht for inpatients). The total amount of 25,147.49 Baht per person per year was spent on those with symptomatic HIV+ and 77,888.33 Baht on those with full blown AIDS. In fiscal year 1998 public health agencies in Chiangmai spent a total amount of 41,624,800 Baht for medication and care of those infected with AIDS and 32,000.00 Baht for AIDS control and prevention campaigns. Besides a total of 15,166,000.00 Baht was spent for helping those AIDS-infected people.

Another important economic impact was the loss of income that would have been earned by AIDS-infected people unable to work and died earlier than usual. The employers or businessmen infected with AIDS would lose a total amount of 4,890,000.75 Baht in 30.5 years (government employees and private employees, 2,502,450.00 Baht in 30.5 years; unskilled workers 1,871,345.00 Baht in 30.5 years and 516,205.75 Baht in 30.5 years).

AIDS epidemic has brought about many problems, agony and sufferings to the families of those infected: 1) lack of family heads, 2) decrease in family income, 3) increase in family debts, 4) decrease in children's education opportunity, 5) family isolation and 6) families increasing burden. All these family problems could affect the whole society. Social problems arising from AIDS epidemic were 1) increase in the government's budget to provide assistance to AIDS-infected people and those affected by AIDS epidemic, 2) increase in number of children whose parents died of AIDS and tuberculosis by AIDS-infected people.